

TÜBİTAK 1983 YILI YAZ OKULU

Dr. İ. Ethem DERMAN

1965 yılından bu yana TÜBİTAK, burs verdiği liseli öğrencilerden son sınıfa geçenleri 15 gün bir araya getiriyor ve onlara eğitim düzeni, temel ve uygulamalı fen dallarında yoğun konferanslar vererek üniversite öğrenimine hazırlanmalarına olanak tanıyordu. BAYG'nun uyguladığı bu programdan doğaldır ki, yalnız büyük kent liselerinde okuyan gençler yararlanıyordu. Bu yıl hem Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, gençlik kamplarından yararlanan öğrenci sayısını artırma politikası, hem de BAYG'nun yaz okulu programını tüm Türkiye'ye yayma kararı sonucu, GSB ve TÜBİTAK-BAYG arasında hazırlanan protokol uyarınca bu yararlı yaz okulu GSB'nin Karacaali Gençlik Kampı'nda başarıyla yürütüldü.

Yaz okuluna katılan öğrencilerin ve ders veren üniversite öğretim üyelerinin seçimini TÜBİTAK yaptı ve kampın tüm giderlerini GSB karşıladı. Öğrencilerin seçiminde 1500 liseden, değişik yörelerde bulunan öyle 120 lise seçilmişti ki, 65 ilin çeşitli ilçelerinden öğrenciler bir araya getirilmişti. Seçilen liselerin gönderdikleri öğrenciler de, ikinci sınıftan üçe geçmiş okul birincisi, eğer mazaretli varsa ikincisi olarak saptanmıştı. Bu yöntemle seçilen 75 erkek ve 45 kız öğrenci, Karacaali Gençlik Kampı'nda 27 Temmuz 1983 günü buluştular.

Yine TÜBİTAK-BAYG tarafından seçilen altı öğretim üyesinin bu gençlere verdiği konferansların içerikleri ise şöyleydi: Yaz Okulu'nun akademik yönetimini üzerine alan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden Doç. Dr. Sudi Bülbül, "Türk Eğitim Düzeni" adlı toplam on saat süren konferanslarında Cumhuriyet'in ilanından bu yana eğitim sisteminde yapılan devrimleri ve Devletin, tüm nüfusu okur-yazar yapmak için giriştiği çabaları anlattı. Eğitilmiş bir toplum, yapılan devrimlerin ve Cumhuriyet'in yerleşmesi, yaşaması ve gelişmesinin önkoşulu olarak kabul edilmesinden sonra Cumhuriyet'in ilk yıllarında başlatılan eğitimi yavaşlatırma çabaları içinde okuma-yazma ve ilköğretim se-

TÜBİTAK Bilim Adamı Yetiştirme Grubu (BAYG) ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (GSB) ortaklaşa düzenlediği yaz okulu, 27 Temmuz - 5 Ağustos 1983 tarihleri arasında Bursa-Gemlik-Karacaali Gençlik Kampı'nda yapıldı. Genç liselilere verilen akademik konferansların kısa özetlerini ve söz konusu yaz okulu ile ilgili bilgileri bu yazıda okuyucularımıza aktarmaya çalıştık.

ferberlikleri ile, halkevleri tarafından yürütülen yaygın eğitim çalışmaları üzerinde ayrıntılı bilgiler veren Doç. Dr. S. Bülbül, bugün eğitime olan "toplumsal istem" in giderek arttığını, tüm aksayan yönlerine, eksikliklerine karşın, halkın eğitime karşı tutumunda elde edilen bu olumlu değişiminin, 50 yıldır gösterilen çabaların en önemli sonucu olduğunu dile getirdi. Uluslararası karşılaştırmalarda, eğitim ve kültür göstergelerinin, kalkınmışlık düzeyi göstergeleri olarak kullanıldığını belirten konuşmacı, eğitim sisteminde amacın, hem toplumun gereksinmesi olan sayıda araştırmacı ve uygulamacıyı, hem bu elemanlarca üretilen bilgi ve teknolojinin kullanıcılarını ve bilimsel çalışmaların destekleyicilerini yetiştirmek olduğunu vurguladı. Doç. Dr. S. Bülbül'ün üzerinde önemle durduğu bir başka konu da bilim ve teknoloji üretecek insanı yetiştirmenin, bilim ve teknoloji üretmekten daha zor ve karmaşık olmasıydı.

Hacettepe Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi'nden Doç. Dr. Nihat Bozcuk, "Biyoloji Dünyası" adlı toplam altı saat süren konferanslarında, biyoloji bilim dalında son 30 yılda yapılan yenilikleri, özellikle genler ve onları meydana getiren DNA'ların yapıları ile ilgili bilgileri öğrencilere aktardı. DNA'da şifrelenen genetik bilginin yapı ve işlevinin anlaşılmasından sonra genetik mühendislik dalının - DNA'yı arzuya göre düzenlemek - ortaya çıktığını ve bu alanda az gelişmiş ülkelerin bilim adamlarının da büyük katkılarda bulunabileceğini; çünkü büyük harcamalara değil, parlak beyinlere acaeksizme olduğu konuşmacı tarafından vurgulandı. Hücre teknolojisi ve biyoteknoloji konularında ayrıntılı bilgiler veren Doç. Dr. N. Bozcuk, bilim adamlarının gelecek için düşüncelerini şu şekilde sıraladı : 1985'e dek kanseri önleyecek bir ilaç

bulunacak; 1988'e dek insan organlarının nakli için bir merkez banka kurulacak; 1990'a dek akıl hastalarını tedavi edecek ilaçlar sentezlenebilecek; 2000 yıllarında insan belleğinin kimyasal yöntemlerle geliştirilmesi yolu bulunabilecektir; 2015 yıllarında ise yapay yaşamın ilk şekillerini yaratmak mümkün olacaktır.

"Enerji Kaynakları ve Sorunları" adlı dizi konferanslar veren ODTÜ Makina Mühendisliği Bölümü'nden Doç. Dr. Hafit Yüncü ise tarihte uygarlıkların kurulması ve gelişmesi için, insanların kendi enerjilerinden daha fazla enerji gereksinimi duymaları sonucu, önceleri diğer insanları ve hayvanları çalıştırdıklarını, daha sonraları akarsulardan ve rüzgârdan yararlandıklarını, son yüzyıllarda ise elektrik, elektromanyetik, kimyasal, nükleer ve ısı enerjilerinin bulunması ile enerji kaynaklarını arttırdıklarını anlattı ve bir ülkenin kalkınmasının, o ülkenin tükettiği enerji ile yakından ilgili olduğunu vurguladı. Odun, kömür, petrol, doğal gaz, havagazı, akarsular ve nükleer yakıtlar gibi alışılmış enerji kaynakları ile güneş, biyogaz, rüzgâr, dalga ve gelgit gibi alışılmamış enerji kaynakları üzerinde de ayrıntılı bilgiler veren Doç. Dr. H. Yüncü, bugün enerji üretiminde yaygın olarak kullanılan fosil yakıtların bir gün tükeneceğini, bu nedenle yeni enerji kaynakları aramak ve kullanılır duruma getirmenin zorunlu olduğunu belirtti.

ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nden Doç. Dr. Bülent Özgüç, "Bilgisayar ve Elektronik Bilgi İşleme" adlı konferanslarında bilgisayar, donanım ve yazılım kelimelerini açık bir şekilde tanımladıktan sonra, bilgisayarın tarihçesine değindi. Ana İşlem Birimi, Giriş/Çıkış birimleri, iletişim birimleri, bellek ve yardımcı bellek gibi donanım birimlerini ayrıntılı olarak anlatan konuşmacı, kullanıcı ile bilgisayar arasında ilişkiyi kuran izlencelerin hazırlanmasında ve bilgisayara yüklenmesinde göz önüne alınması

gerek konulara açıklık getirdi. Doç. Dr. B. Özgüç, konferansının son bölümünde ise bilişim dizgeleri, veri bankaları, bilimsel uygulamalar, bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar destekli tasarım, çizim, görüntü işleme ve görüntü tanıma, tıp uygulamaları, benzetim, iletişim ağları ve yapay us gibi bilgisayar kullanım alanları üzerinde durdu.

"Matematik Bilimi" konferanslarını, Gazi Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi'nden Doç. Dr. Arif Sabuncuoğlu verdi ve şu konular üzerinde durdu : İşlem koruyan dönüşümler, doğal ve tam sayılar, rasyonel sayılar, reel sayılar ve karmaşık sayılar. "Uzay Çalışmalarında Yenilikler" adlı konferanslar ise tarafımdan verildi. Evrende uzaklık kavramı ile son uzay sondalarının elde ettikleri fotoğraflar sayesinde, güneş sistemi'nin üyeleri olan gezegenlerin yapıları ve yüzey şekilleri ile ilgili bilgiler slaytlarla öğrencilere verilmeğe çalışıldı. Ayrıca geceleri, küçük eğitsel amaçlı bir teleskopla Venüs, Jüpiter ve Satürn gezegenleri ile Ay, öğrencilere gösterildi.

Günde 6 saat süren akademik izlençe dışında, GSB'nın değerli lider öğretmenleri, öğrencilere spor ve eğitsel kol çalışmalarını yaptılar. Spor etkinlikleri yanında resim, müzik ve satranç öğrencilerin boş zamanlarını doldurdu. Ayrıca, akşam yemeğinden sonra başlayan ve 23.00'e dek süren eğlenceler, lider öğretmenlerin denetimi altında öğrenciler tarafından hazırlandı ve neşeli dakikalar geçirildi. Kampın son günü, kurulan arkadaşlıkların ne denli samimi olduğu, tüm öğrencilerin ıslak gözlerinde dile geliyordu.

Çok değişik yörelerden gelen 120 öğrencinin birbirleri ile kaynaşıp arkadaş olmalarını, çeşitli bilim dallarında duydukları bilgi açıklıklarını gidermelerini sağlayan bu izlencenin gelecek yıllarda da genişleyerek devam etmesini yürekle dilerim.

